

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/82/2018
Identifikačné číslo spisu:	6114207745
Dátum vydania rozhodnutia:	30.07.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:6114207745.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu O. Š., narodeného XX. XX. XXXX, bývajúceho v obci P., P. XXXX, zastúpeného URBÁNI & Partners s.r.o., so sídlom v Banskej Bystrici, Skuteckého 17, IČO: 36 646 181, proti žalovaným 1/ KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, zastúpenej Advokátska kancelária Miroslav Maňar, s.r.o., so sídlom v Banskej Bystrici, Robotnícka 6, IČO: 36 868 299, 2/ T.. C. Y., narodennej XX. XX. XXXX, bývajúcej v P., T.. I. XXXX/XX, zastúpenej JUDr. Petrom Púchovským, advokátom so sídlom v Banskej Bystrici, Komenského 3, o náhradu škody, vedenom Okresným súdom Banská Bystrica pod sp. zn. 9C/95/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. apríla 2017, sp. zn. 15Co/417/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca je povinný zaplatiť žalovanej 1/ a žalovanej 2/ náhradu trov dovolacieho konania, o výške ktorej bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 24. júna 2016 sp. zn. 9C/95/2014 uložil žalovanej 2/ povinnosť zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania zo sumy 4.794,60 eura vo výške 8,75 % ročne od 4. decembra 2012 do 26. januára 2015, a to v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Konanie v časti návrhu žalobcu na zaplatenie sumy 1.055,18 eura titulom náhrady škody na tovary spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,5 % ročne od 12. júla 2012 do zaplatenia a v časti návrhu žalobcu na náhradu škody titulom bolestného v sume 4.794,60 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,5 % ročne od 27. januára 2015 do zaplatenia zastavil. Vo zvyšku žalobu žalobcu zamietol a rozhodol o trovách štátu a trovách konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že v súvislosti s vecnou škodou spornou bola otázka existencie a výšky škody, ako aj otázka príčinnej súvislosti medzi dopravnou nehodou a vzniknutou škodou. Dôkazné bremeno preukázania existencie škody, ako aj príčinnej súvislosti bolo na žalobcovi. Výkonané dôkazy však nepreukazovali bez všetkej pochybnosti množstvo a druh mäsa nakúpeného žalobcom, ktoré malo byť následne dopravnou nehodou znehodnotené. Rovnako nebolo preukázané množstvo a druh mäsa znehodnoteného v priamej príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou. V tejto časti žalobu preto zamietol ako nedôvodnú.

Pokiaľ ide o nárok žalobcu na úrok z omeškania voči žalovanému 1/ z dôvodu, že mu plnenie bolestného nebolo poskytnuté v zákonnej lehote v zmysle § 11 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z. z.“) uviedol, že žalobca nepreukázal, že k plneniu bolestného došlo až po uplynutí lehoty uvedenej v citovanom zákonnom ustanovení.

2. Proti predmetnému rozsudku súdu prvej inštancie podal žalobca odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) v záhlaví označeným rozsudkom tak, že ho v napadnutých výrokoch o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, trovách štátu a trovách konania potvrdil a rozhodol o trovách odvolacieho konania. Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil jeho vecnou správnosťou stotožňujúc sa s odôvodnením odvolaním napadnutého rozhodnutia. Na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie dodal, že rozsah dôkazného bremena určuje hmotnoprávna norma, od ktorej strana odvodzuje svoj nárok. V danom spore dôkazné bremeno ohľadom tvrdení žalobcu o existencii škody na tovare a príčinnej súvislosti, zaťažovalo práve žalobcu. Súhlasil s názorom súdu prvej inštancie, že vykonané dôkazy nepreukazovali bez všetkej pochybnosti množstvo a druh mäsa nachádzajúceho sa v čase dopravnej nehody vo vozidle žalobcu, množstvo a druh mäsa zakúpeného a prevzatého žalobcom v deň dopravnej nehody (v spore neboli žalobcom odstránené rozpory vo vystavených daňových dokladoch týkajúcich sa množstva nakúpeného mäsa) a napokon ani množstvo a druh mäsa znehodnotený pri dopravnej nehode (likvidácia mäsa v kafilérii podľa dokladu predloženého žalobcom mala byť vykonaná až v časovom odstupe od dopravnej nehody). Za správny považoval preto záver súdu prvej inštancie, že žalobca neunesol vo vzťahu k tomuto nároku dôkazné bremeno, keď nepreukázal nepochybným spôsobom vznik škody a príčinnú súvislosť medzi uplatňovanou škodou a dopravnou nehodou.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Dovolanie odôvodnil dovolacím dôvodom podľa § 431 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p. alebo Civilný sporový poriadok“) tvrdiac, že súd prvej inštancie mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) C. s. p.]. Porušenie práva na spravodlivý proces videl v nepriznaní požadovaného plnenia, ktoré zdokladoval a vysvetlil. Dovolanie odôvodnil aj nesprávnym právnym posúdením veci, pričom prípustnosť vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p. Namietal nesprávne právne posúdenie veci v otázke unesenia dôkazného bremena. Tvrdil, že súdu predložil všetky originály dokladov, ktoré sa týkali nákupu mäsa v Poľsku, ako aj „kafilérské“ potvrdenie o hygienickej likvidácii mäsa. Mal za to, že pri uplatnení nároku škody na tovare mu nemožno nič vytknúť, a že dôkazné bremeno uniesol v celom rozsahu. Okrem toho namietal, že žalovaná 1/ si voči nemu nesplnila povinnosti v zmysle § 11 ods. 6 zákona č. 381/2001 Z. z., a to hlavne povinnosť po skončení prešetrovania poskytnúť mu písomné vysvetlenie, pre ktoré žalovaná 1/ odmietla poskytnúť plnenie v požadovanej výške, resp. pre ktoré znížila plnenie, čo sa ale nestalo. Na základe uvedeného žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) rozsudok odvolacieho súdu zmenil a jeho žalobe vyhovel.

4. Žalovaná 1/ vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedla, že sa plne stotožňuje s rozsudkami konajúcich súdov. Podľa jej názoru sa konajúce súdy dostatočne zaoberali skutkovým stavom predmetnej veci, vykonali navrhnuté dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností a správne ich vyhodnotili, správne a úplne zistili skutkový stav a vec správne právne posúdili. Nestotožnila sa s dovolacími dôvodmi uplatnenými žalobcom a navrhla, aby dovolací súd dovolanie odmietol.

5. K dovolaniu žalobcu sa vyjadrila aj žalovaná 2/, ktorá považovala dovolanie žalobcu za neurčité a nepreskúmateľné. Žiadala ho preto odmietnuť.

6. Najvyšší súd po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 C. s. p., zaoberal sa bez nariadenia pojednávania jeho prípustnosťou a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné ako neprípustné odmietnuť. Dovolací súd na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 C. s. p.) uvádza nasledovné:

7. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.). Dovolanie treba preto považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (v

tejto súv. por. napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

8. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p. V preskúmvanej veci žalobca odôvodňoval prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) C. s. p. a § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p.

9. Podľa § 420 písm. f) C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces je treba rozumieť taký nesprávny postup súdu, ktorý sa prejavuje v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, vymykajúcich sa nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca. Podstatou tohto práva je zabezpečiť fyzickým a právnickým osobám možnosť domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty, ktoré im právny poriadok priznáva. Nesprávnym procesným postupom sa rozumie iba faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu. V zmysle § 420 písm. f) C. s. p. je teda relevantný taký nesprávny procesný postup, ktorý vylučuje stranu sporu z realizácie jej procesných oprávnení a ktorý marí možnosť jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Pre procesnú stranu z práva na spravodlivý súdny proces nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom (I. ÚS 50/04, II. ÚS 251/03, IV. ÚS 252/04).

10. Pokiaľ žalobca odvodzoval porušenie práva na spravodlivý proces od toho, že mu nebolo priznané plnenie, ktoré riadne zdokladoval a vysvetlil, namieta nesprávne hodnotenie dôkazov. Neúplnosť či nesprávnosť skutkových zistení a ani nesprávnosť týkajúca sa hodnotenia dôkazov súdom nebola v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaná za dôvod zakladajúci vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, pričom ani po prijatí nových procesných kódexov sa na aktuálnosti týchto záverov nič nezmenilo (pozri R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). V tejto časti je tak dovolanie odôvodnené neprípustným dovolacím dôvodom, keďže nesprávne hodnotenie dôkazov nie je dovolacím dôvodom v zmysle § 420 C. s. p. ani § 421 C. s. p. Táto skutočnosť zakladá dôvod na odmietnutie dovolania v tejto časti podľa § 447 písm. f) C. s. p.

11. Dovolací súd následne pristúpil k preskúmaniu dovolania žalobcu, pokiaľ uplatnil ako dovolací dôvod nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (§ 432 ods. 1 C. s. p.).

12. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 1 a ods. 2 C. s. p.).

13. Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

14. Citované ustanovenie upravuje predpoklady prípustnosti dovolania, ak sa dovolanie podáva z dôvodu, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Pre všetky prípady vymenované pod písmenami a), b) a c) § 421 ods. 1 C. s. p. platí, že dovolanie je prípustné vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu alebo zmeňujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak dovolateľom nastolená otázka je otázkou právnou (nepripúšťa sa riešenie skutkových otázok) a ak ide o takú právnú otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie je splnený niektorý z týchto predpokladov prípustnosti, dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné. V takomto prípade je tu bez ďalšieho dôvod na odmietnutie dovolania; dovolací súd dovolací prieskum v merite veci vykonať nemôže.

15. Právnym posúdením veci treba považovať činnosť súdu spočívajúcu v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach

účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio juris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávne právne posúdenie veci nemožno preto vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu. Ani sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo jednoduché spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 432 ods. 2 C. s. p.

16. Pokiaľ žalobca v dovolaní ako dovolací dôvod uviedol, že žalovaná 1/ si voči nemu nesplnila povinnosti vyplývajúce z § 11 ods. 6 písm. b) zákona č. 381/2001 Z. z. treba uviesť, že ani súd prvej inštancie a ani odvolací súd sa touto otázkou vôbec nezaoberali. Súd prvej inštancie síce citoval odseky 6, 7 a 8 § 11 zákona č. 381/2001 Z. z., ale použil ich len vo vzťahu k nároku žalobcu na úrok z omeškania titulom bolestného (nie titulom škody na tovare) pre nesplnenie si povinností žalovanou 1/ uvedené v odseku 6 citovaného ustanovenia v lehote stanovenej v odseku 7. Žalobca ani v dovolaní netvrdil nesprávnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie z dôvodu nesplnenia si povinností žalovanou 1/ v zmysle citovaného zákonného ustanovenia. Odvolací súd, súc odvolacími dôvodmi viazaný (§ 380 ods. 1 C. s. p.), nemal ani dôvod opodstatnenosť nároku posudzovať na základe týchto žalobcom až v dovolaní uvedených skutočností. Od takto vymedzeného právneho posúdenia veci rozhodnutie odvolacieho súdu nemohlo závisieť a ani nezáviselo. Nebol tak splnený jeden zo základných predpokladov prípustnosti dovolania vyplývajúci z ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p., a to, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia žalobcom až v dovolaní nastolenej otázky. Vo vzťahu k tejto časti dovolania je tu bez ďalšieho dôvod na jeho odmietnutie. Pre úplnosť treba dodať, že v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C. s. p.).

17. Pokiaľ žalobca ako dovolací dôvod uviedol nesprávnosť rozhodnutia odvolacieho súdu v otázke posúdenia unesenia dôkazného bremena, najvyšší súd v prvom rade uvádza, že významným znakom otázky relevantnej v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p., je jej zásadný právny význam. Aj za účinnosti Civilného sporového poriadku je opodstatnené konštatovanie, že otázkou takého právneho významu je otázka významná nielen pre tú-ktorú prejednávajú právnu vec (spor), ale aj zo širších hľadísk, najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov Slovenskej republiky a judikátornej činnosti najvyššieho súdu, úlohou ktorého je zjednocovať rozhodovanie všeobecných súdov (1 Cdo 132/2009, 2 Cdo 71/2010, 3 Cdo 51/2006, 4 Cdo 151/1998, 5 Cdo 1/2010, 7 Cdo 117/2011). Je to dané zámerom, aby sa vyriešením takejto otázky prispelo k vytvoreniu ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Posúdenie otázky, či strana sporu uniesla dôkazné bremeno, ktoré ju v tom-ktorom spore zaťažovalo, spočíva v každom jednotlivom prípade (v každom jednotlivom civilnom sporovom konaní) na posúdení vysoko individuálnych, konkrétnych a v iných prípadoch sa spravidla už nevyskytujúcich skutkových okolnostiach, ktoré sú svojou povahou jedinečné a neopakovateľné (pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/115/2017). Aj podľa vec prejednávajúceho senátu takáto individuálna otázka ani nemôže mať znaky zásadného právneho významu.

18. O prípad nesprávneho právneho posúdenia dôkazného bremena ide vtedy, ak súd nesprávne posúdi, kto je v danom spore nositeľom dôkazného bremena. Pre zodpovedanie tejto otázky je totiž rozhodujúca hmotnoprávna úprava vzťahu, z ktorého žalobca vyvodzuje svoje právo alebo povinnosť žalovaného (v tomto prípade hmotnoprávna úprava zodpovednosti za škodu podľa § 420 ods. 1 a § 427 OZ).

19. V prejednávanej veci žalobca v dovolaní netvrdil, že by odvolací súd nesprávne posúdil dôkazné bremeno v tom smere, kto má v prípade ním uplatnenej náhrady vecnej škody povinnosť tvrdiť a dokázať vznik škody a príčinnú súvislosť medzi škodou a protiprávnym úkonom. Podľa obsahu jeho dovolania za nesprávny považoval záver odvolacieho súdu týkajúci sa unesenia dôkazného bremena v súvislosti s preukázaním vzniku škody a príčinnej súvislosti. Tento záver odvolacieho súdu nie je však výsledkom aplikácie práva na zistený skutkový stav, resp. interpretácie konkrétneho ustanovenia právneho predpisu, ale výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov odvolací súd viedli k prijatiu tohto záveru. Posúdenie otázky, či strana sporu (ne)niesla dôkazné bremeno

nie je preto otázkou relevantnou z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p.

20. Navyše, pokiaľ žalobca so záverom odvolacieho súdu, že neunesol dôkazné bremeno, vyslovuje nesúhlas s poukazom na to, že predložil všetky potrebné doklady v origináli, ide podľa názoru dovolacieho súdu len o jeho polemiku so záverom odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, čo významovo nezodpovedá kritériu uvedenému v § 432 C. s. p.

21. Len pre úplnosť najvyšší súd dodáva, že súdna prax dovolacieho súdu je jednotná v tom, že v prípade nároku občianskoprávnej zodpovednosti za škodu, dôkazné bremeno ohľadne preukázania vzniku škody (jej rozsahu), porušenia právnej povinnosti a príčinnej súvislosti medzi porušením právnej povinnosti, zaťažuje poškodeného. Konajúce súdy preto posúdili otázku, kto je v danom spore nositeľom dôkazného bremena preukázať uvedené tri predpoklady zodpovednosti za škodu, správne.

22. Najvyšší súd Slovenskej republiky so zreteľom na vyššie uvedené dôvody, dovolanie žalobcu v tejto časti nesprávneho právneho posúdenia odmietol podľa § 447 písm. c) a f) C. s. p.

23. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p. tak, že žalovanej 1/ a žalovanej 2/ úspešným v dovolacom konaní priznal ich plnú náhradu, a to uložením povinnosti žalobcovi zaplatiť náhradu týchto trov s tým, že o výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (§ 262 ods. 1 a 2 C. s. p.).

24. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.